

Sygn. akt: III AUa 1107/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Zajązkowski (spr.)

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski

SSA Krzysztof Depczyński

Protokolant: stażysta Przemysław Trębacz

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2012 r. w Łodzi

sprawy **L. H.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o wysokość emerytury,

na skutek apelacji wnioskodawczynie

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 22 lipca 2010 r., sygn. akt: VIII U 579/10;

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od L. H. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za instancję apelacyjną i kasacyjną.**

Sygn. akt III AUa 1107/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 lipca 2010 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie L. H. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 29 stycznia 2010 roku.

Sąd I instancji ustalił, że L. H. urodziła się (...). W dniu 4 grudnia 2009 roku wnioskodawczynie złożyła kolejny wniosek o przyznanie prawa do emerytury. W 1981 roku wyjechała do Algierii razem z mężem, który w tym czasie podjął pracę na uczelni w Algierii. Wnioskodawczynie początkowo pracowała na Politechnice Architektonicznej, zaś później podjęła pracę w Szkole Podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym przy Ambasadzie RP w A. w charakterze nauczyciela w okresach od 3 października 1985 roku do 19 czerwca 1986 roku w wymiarze 5/26 etatu oraz od 11 września 1986 roku do 19 czerwca 1987 roku w wymiarze 6/26 etatu.

Sąd w oparciu o art. 6 ust 2. pkt 1a i 1b ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznał, że roszczenie wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie. Wnioskodawczynie w spornym okresie pracy w Szkole Podstawowej i LO przy Ambasadzie RP w A. wykonywała swoje zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy. Nie spełniła zatem przesłanki z art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy o emeryturach i rentach. Nie ma także podstaw do uznania, że do wnioskodawczynie ma zastosowanie art. 6 ust. 2 pkt 1 b wyżej wymienionej ustawy, ponieważ wnioskodawczynie nie została oddelegowana do pracy w jednostkach organizacyjnych wskazanych w tym przepisie ani też nie była członkiem rodziny delegowanego lub skierowanego tam pracownika. Wnioskodawczynie będąc w Algierii od 1981 r. i pracując początkowo w Politechnice Architektonicznej, z własnej inicjatywy podjęła zatrudnienie w Szkole Podstawowej i LO przy Ambasadzie RP w A. od października 1985 r.

Wyrok zaskarżyła apelacją wnioskodawczynie, wnosząc o jego zmianę i zaliczenie okresu jej pracy w Szkole Podstawowej i w LO do okresu składkowego oraz przyznanie jej prawa do emerytury od 1 lipca 2008 r. tj. od daty, gdy spełniała wszystkie przesłanki do przyznania przedmiotowego świadczenia. Skarżąca wniosła o wypłacenie jej rekompensaty za okres od 1 lipca 2008 r. do 23 grudnia 2009 r. w kwocie 9.125,00 zł, obejmującej wysokość wyliczonej przez nią w tym okresie emerytury wraz z jej waloryzacją, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 27 kwietnia 2011 r. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję i zaliczył L. H. do stażu ubezpieczeniowego okres zatrudnienia od 3 października 1985 r. do 19 czerwca 1986 r. oraz przyznał jej prawo do emerytury, poczynając od 1 maja 2009 r. W pozostałej części apelację oddalił.

W uzasadnieniu stwierdzono, że Sąd I instancji nie wyjaśnił podstawowej okoliczności podnoszonej przez skarżącą, mianowicie żądania przyznania prawa do emerytury od 1 lipca 2008 r., nie ustalając, co oznacza ta data oraz nie ustosunkował się do podnoszonych przez skarżącą okoliczności dotyczących błędu organu rentowego.

Wnioskodawczynie pierwszy wniosek o emeryturę złożyła 6 grudnia 2006 r., dołączając do wniosku świadectwo pracy z 21 maja 2001 r., wystawione przez Zespół Szkół Ogólnokształcących dla dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą. Świadectwo dotyczyło zatrudnienia w Szkole Podstawowej i LO przy ambasadzie w A. od 3 października 1985 r. do 19 czerwca 1986 r. na 5/26 etatu i od 11 września 1986 r. do 19 czerwca 1987 r. na 6/26 etatu. W wyniku rozpoznania powyższego wniosku organ rentowy decyzją z 4 stycznia 2007 r. odmówił wnioskodawczynie prawa do emerytury na podstawie art. 28 ustawy o emeryturach i rentach, ponieważ wnioskodawczynie nie udowodniła wymaganego 15-letniego okresu składkowego i nieskładkowego, a jedynie 12 lat, 6 miesięcy i 7 dni. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy okresu zatrudnienia wnioskodawczynie w szkołach za granicą z uwagi na to, że była w nich zatrudniona w wymiarze czasu niższym niż 1/2 etatu. Wnioskodawczynie nie odwołała się od tej decyzji, ponieważ nie posiadała wymaganego 15-letniego stażu pracy i postanowiła go uzupełnić.

Drugi wniosek w przedmiocie przyznania prawa do emerytury wnioskodawczynie złożyła w 28 maja 2009 r. ZUS decyzją z 30 czerwca 2009 r. odmówił wnioskodawczynie przyznania prawa do emerytury, z uwagi na to, że wnioskodawczynie nie udowodniła wymaganego 15-letniego stażu pracy. Organ rentowy uznał za udowodniony staż wynoszący 14 lat, 1 miesiąc i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Ponadto organ rentowy uznał, że z dokumentów załączonych przez odwołującą nie wynika, iż jej mąż był skierowany do pracy za granicą w przedstawicielstwach wymienionych w art. 7 pkt 8 ustawy emerytalnej.

Kolejny wniosek o emeryturę wnioskodawczynie złożyła 4 grudnia 2009 r. i zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał jej prawo do emerytury na podstawie art. 28 ustawy emerytalnej od 24 grudnia 2009 r., gdyż w tym dniu, zdaniem organu rentowego, wnioskodawczynie spełniała wszystkie przesłanki do przyznania świadczenia, miała ukończony wymagany wiek oraz udowodniła 15 lat stażu pracy. Natomiast ZUS nadal nie zaliczył do stażu pracy spornego okresu pracy wnioskodawczynie w szkołach w A., uznając, że praca ta była świadczona

w wymiarze niższym niż 1/2 etatu.

Z wykładni literalnej art. 6 ust. 2 pkt 1b wynika, że podstawowymi przesłankami do uznania spornego okresu pracy wnioskodawczyni za granicą jako okresu składkowego są wykonywanie tej pracy w placówce wymienionej w tym przepisie oraz bycie członkiem rodziny pracownika delegowanego lub skierowanego do zatrudnienia za granicą. Wnioskodawczyni była skierowana do pracy w A. przez P. w okresie od 13 września 1983 r. do 12 września 1984 r. Jej mąż był skierowany do takiej pracy w okresie od 19 października 1980 r. do 31 października 1986 r. Tylko okres zatrudnienia wnioskodawczyni od 3 października 1985 r. do 19 czerwca 1986 r. i od 11 września 1986 r. do 31 października 1986 r. podlega zaliczeniu jako składkowy do okresu zatrudnienia (art. 6 ust. 2 pkt 1b ustawy o emeryturach

i rentach). W tym okresie jej mąż był skierowany do pracy za granicą, a wnioskodawczyni jako członek rodziny pracownika skierowanego do pracy za granicą, podjęła zatrudnienie w placówce wymienionej w przepisie w czasie swojego pobytu za granicą. Wnioskodawczyni nie przedłożyła dokumentu potwierdzającego skierowanie jej męża do pracy za granicą w całym drugim spornym okresie - od 4 listopada 1986 r. do 19 czerwca 1987 r.

Nie podzielono stanowiska organu rentowego oraz Sądu I instancji, że do okresu składkowego można zaliczyć jedynie pracę świadczoną w wymiarze co najmniej 1/2 etatu. Wymóg takiego wymiaru czasu pracy dotyczy w świetle przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy o emeryturach i rentach zatrudnienia po ukończeniu 15 roku życia świadczonego na obszarze państwa polskiego.

W opinii Sądu II instancji w sprawie były podstawy do zastosowania art. 133 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Wnioskodawczyni drugi wniosek

o emeryturę złożyła w dniu 29 maja 2009 r. W dniu złożenia wniosku spełniała wszystkie przesłanki do przyznania świadczenia emerytalnego przewidziane w art. 28 ustawy. Wnioskodawczyni decyzją z 30 czerwca 2009 r. miała liczony staż do 30 kwietnia 2009 r.. Natomiast z dokumentów znajdujących się w aktach rentowych wynika, że od 15 sierpnia 2007 r. do 30 listopada 2009 r. prowadziła działalność gospodarczą, z tytułu której odprowadzała składki na ubezpieczenia społeczne. Zatem w dniu złożenia wniosku 29 maja 2009 r. jej staż wynosił 15 lat (14 lat 1 miesiąc 20 dni stażu, plus 8 miesięcy i 17 dni z tytułu zaliczenia pierwszego spornego okresu, plus 49 dni z drugiego spornego okresu, plus 28 dni z tytułu opłacania składek

z działalności gospodarczej w maju 2009 r.). Organ rentowy rozpoznając powyższy wniosek, powinien był przyznać wnioskodawczyni prawo do emerytury na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1b ustawy o emeryturach i rentach od 1 maja 2009 r., to jest od pierwszego dnia miesiąca, w którym złożono wniosek, na podstawie art. 130 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2012 roku, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi.

Sąd Najwyższy podzielił zapatrywanie Sądu II instancji, że przepis art. 6 ust. 2 pkt 1 lit b ustawy emerytalnej nie wymaga minimalnego wymiaru zatrudnienia, jako warunku zaliczenia do okresów składkowych, jak przepis go poprzedzający. Niemniej jednak uznał, że sporne okresy zatrudnienia w Algierii nie mogły zostać zaliczone ubezpieczonej do okresów składkowych z innego powodu. Nie zostały bowiem spełnione przesłanki ich zaliczenia określone w przepisie. W ocenie Sądu Najwyższego możliwość zaliczenia obywatelowi polskiemu, przed dniem 15 listopada 1991 r., okresów zatrudnienia za granicą może mieścić się w grupie trzech różnych okoliczności.

Po pierwsze możliwość ta istnieje w przypadku zatrudnienia w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy (...) i w innych misjach lub misjach specjalnych. Po drugie możliwe jest zaliczenie okresów pracy w innych polskich placówkach, instytucjach lub przedsiębiorstwach, do których zostali delegowani lub skierowani. Po trzecie zatrudnienie w wyżej wymienionych podmiotach może być zaliczone członkom rodziny delegowanego lub skierowanego tam pracownika, którzy podjęli zatrudnienie w tych

placówkach w czasie zatrudnienia za granicą. Z tej części przepisu wynika więc jasno, że możliwość zaliczenia pracy w szkole istniałaby jedynie w przypadku delegowania lub skierowania do pracy w Ambasadzie RP w A. męża wnioskodawczynie. Tymczasem był on delegowany przez (...) do pracy na uczelni w A.. Wobec powyższego Sąd Najwyższy uznał, że zatrudnienie wnioskodawczynie nie mieści się w żadnej z trzech wymienionych okoliczności, o których stanowi przepis art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy emerytalnej.

Sąd Najwyższy zauważył nadto, że kolejną kwestią występującą w sprawie jest określenie daty przyznania prawa do emerytury. Zgodnie bowiem z art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Ponowny wniosek wnioskodawczynie został złożony w dniu 4 grudnia 2009 roku. W zaskarżonym wyroku prawo do emerytury zostało natomiast przyznane od dnia 1 maja 2009 roku. Możliwość taka mogłaby zaistnieć w przypadku określonym w art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń było następstwem błędu organu rentowego. W konsekwencji Sąd Najwyższy zalecił, aby przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny ustalił, czy w razie niezaliczenia spornego okresu zatrudnienia w Algierii znajdzie zastosowanie przepis art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy. Inaczej rzecz ujmując należy rozważyć, czy wydanie odmownej decyzji z dnia 30 czerwca 2009 roku było następstwem błędu organu rentowego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie nie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 153, poz. 1227 wraz z późniejszymi zmianami) za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: obywateli polskich za granicą - w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach lub misjach specjalnych, a także w innych polskich placówkach, instytucjach lub przedsiębiorstwach, do których zostali delegowani lub skierowani; dotyczy to również członków rodziny delegowanego lub skierowanego tam pracownika, którzy podjęli zatrudnienie w tych placówkach w czasie pobytu za granicą.

Z dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że zatrudnienie L. H. w spornych okresach w A. nie spełnia żadnej z przewidzianych cytowanym wyżej przepisem przesłanek pozwalających na zaliczenie tej pracy do okresów składkowych w rozumieniu art. 6 ustawy emerytalnej. Wnioskodawczynie niewątpliwie nie świadczyła pracy na rzecz polskich przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów konsularnych, stałych przedstawicielstw przy (...) czy też innych misji lub misji specjalnych. Nie została również skierowana ani delegowana do pracy w szkole przy Ambasadzie RP. Wreszcie, również małżonek wnioskodawczynie nie został delegowany lub skierowany do pracy w podmiotach wymienionych w treści przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. b. Z powyższego wynika zatem, że okres zatrudnienia wnioskodawczynie w szkole nie może zostać zaliczony do okresów składkowych.

Wobec sformułowanych przez Sąd Najwyższy wytycznych dla Sądu II instancji rozważenia wymaga jeszcze okoliczność, czy wydanie przez organ rentowy odmownej decyzji z dnia 30 czerwca 2009 roku było następstwem błędu tego organu. Na tak sformułowane pytanie należy odpowiedzieć przecząco. Z ustaleń dokonanych w sprawie wynika bowiem, że na dzień wydania wskazanej wyżej decyzji wnioskodawczynie legitymowała się stażem pracy w łącznym wymiarze 14 lat, 1 miesiąca i 20 dni, nie wystarczającym do przyznania uprawnień emerytalnych. Z poczynionych zaś na wstępie rozważań wynika, że stażu tego nie można uzupełnić spornymi okresami pracy L. H. w szkole w Algierii wobec nie spełnienia przesłanek z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., apelację oddalił.

O kosztach postępowania Sąd orzekł mając na uwadze wynik sprawy, stosownie do przepisu art. 98 k.p.c., ustalając je na podstawie § 12 ust. 1 pkt 2 i ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku Nr 163, poz. 1349 wraz z późniejszymi zmianami).